

Õiguskantsler

OÜ Fixum Autokool
fixum@fixum.ee

Teie nr

Meie 25.11.2014 nr 6-3/141228/1404856

**Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta
CE-kategooria autorongi mitteblokeeruvad pidurid**

Austatud Andrei Tšerepanov

Pöördusite minu poole 10.09.2014 avaldusega, milles väljendasite rahulolematust majandus- ja kommunikatsiooniministri 21.06.2011 määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukile“ lisaga 7 „Nõuded eksamisõidukile ja juhi varustusele“ (edaspidi *lisa 7*).

Täpsemalt ei olnud Te rahul, et majandus- ja taristuministri 27.08.2014 määruse¹ nr 69 § 3 punktiga 6 kehtestati *lisa 7* uues sõnastuses, mille järgi peavad CE-kategooria eksamisõiduki autorongil olema mitteblokeeruvad pidurid. Leidsite, et *lisa 7* eelmise redaktsiooni järgi pidid üksnes autorongi vedaval autol, aga mitte haagisel, olema mitteblokeeruvad pidurid.

Avaldasite rahulolematust, et nõue, mille järgi CE-kategooria eksamisõidukiteks kasutatavatele autorongidel peavad olema mitteblokeeruvad pidurid, kehtestati liiga lühikese etteteatamisajaga. Lisaks on Teie arvates ebaproportsionaalne, et kogu CE-kategooria eksamisõidukitele kehtestatud rangemate nõuetega seotud kulud peavad kandma autokoolid. Palusite mul kontrollida *lisa 7* vastavust Eesti Vabariigi põhiseadusele.

Teavitasin Teid 16.10.2014, et võtsin Teie avalduse menetlusse ja et pöördusin teabe nõudmisega majandus- ja taristuministri poole. Majandus- ja taristuminister vastas minu teabe nõudmisele 14.11.2014. Annan Teile kõigepealt põgusa ülevaate ministri vastusest ning seejärel esitan oma seisukoha Teie probleemi kohta.

Minister selgitas mulle, et 27.08.2014 määrusega nr 69 kehtestatud *lisa 7* uus sõnastus ei loonud CE-kategooria eksamisõidukile täiendavat nõuet mitteblokeeruvate pidurite olemasoluks. Minister märkis, et ka *lisa 7* eelmise redaktsiooni järgi pidid mitteblokeeruvad pidurid olema nii vedaval autol kui ka haagisel. Selline nõue tuleneb Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi

¹ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 3. märtsi 2011 määruse nr 19 „Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise tingimused ja kord“, 21. juuni 2011 määruse nr 49 „Riiklikele registreerimismärkidele ja nende valmistamisele esitatavad nõuded“ ning 21. juuni 2011 määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ muutmine.

2006/126/EÜ lisa 2 punktist 5.2.² Seejuures pidid sama direktiivi artikli 18 järgi liikmesriigid lisa II toodud nõudeid kohaldama alates 19.01.2009. Minister märkis, et samasisuline nõue oli kehtestatud ka Euroopa Nõukogu direktiivi 91/439EMÜ lisa II punktis 5.2.³

Lisaks märkis minister, et kuna 27.08.2014 määrusega nr 69 ei muudetud lisa 7 sisalduvaid CE-kategooria eksamisõidukite sisulisi tehnilisi nõudeid, siis jõustati määrus tavapärasel korral. Minister kirjutas, et nii vedavate autode kui ka haagiste mitteblokeeruvate pidurite nõue kehtestati esmakordselt juba majandus- ja kommunikatsiooniministri 29.07.2004 määruse nr 169 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise ja juhtimisõiguse andmise eeskiri ning juhiloa vormid“ lisa 5 punkt 1 alapunktiga 8. Sama määruse § 25 lõikes 4 ja ka lisa 5 juures täpsustusena oli märgitud, et CE-kategooria eksamisõidukeid, mis ei vasta lisa 5 punktis 1 esitatud miinimumnõuetele, kuid mida on kasutatud määruse jõustumise ajal või enne seda, võib edasi kasutada kuni 2013. aasta 30. septembrini. Seega anti ministri sõnul autokoolidele vastava nõude täitmiseks piisavalt pikk üleminekuajag.

Minister märkis, et nii ministeerium kui ka Maanteeamet on autokoolidele selgitanud eksamisõidukitele kehtestatud nõudeid, sealhulgas seda, et mitteblokeeruvad pidurid peavad olema nii vedaval autol kui ka haagisel. CE-kategooria sõidukitele esitatavad nõuded olid muu hulgas arutlusel 08.02.2014 toimunud Autokoolide Liidu talveseminaril, kus oli kohal ka autokooli Fixum esindajad.

Lisaks märkis minister, et Maanteeametil ei ole ega ole ka eelnevalt olnud CE-kategooria eksamisõidukeid ning vähemlevinud kategooriate sõidueksamid on alati läbiviidud autokoolide õppesõidukitega. Maanteeameti liiklusregistri büroodele vähemlevinud kategooriate sõidukite soetamine oleks ministri hinnangul ebamõistlik, kuna nende soetusega kaasnev riigilõivude tõus jääks juhtimisõiguse taotlejate kanda. Samas katavad juhtimisõigust soovivad isikud autokooli tasudega ka autokoolides kasutusel olevate sõidukite kulud.

Minister tõi ka välja, et majandus- ja kommunikatsiooniministri 13.06.2011 määruse nr 42 „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele“ lisa 1 kood 402 nõude 15 ja kood 403 nõude 3 järgi on mitteblokeeruvad pidurid kohustuslikud kõigil alates 01.04.2001 esmarestreeritud CE-kategooria sõidukitel. Seega võib ministri sõnul nõuete täitmine olla probleemne üksnes nendel autokoolidel, kes kasutavad õppesõidukitena sõidukeid, mis on esmarestreeritud enne 01.04.2001.

Minister nõustus Teie märkusega selle kohta, et lisa 7 eelmine redaktsioon oli sõnastatud viisil, mis võimaldas tõlgendada, et ka CE-kategooria haagistel pidid lisaks mitteblokeeruvatele piduritele olema käiguvahtsüsteem ja sõidumeerik, mis pole aga tehniliselt teostatavad. Minister märkis, et seetõttu oli 27.08.2014 määruse nr 69 § 3 punktiga 6 lisa 7 sõnatuse muutmise üheks eesmärgiks ka vastuolude kõrvaldamine sõnastuses.

Tutvusin menetluse käigus eespool nimetatud õigusaktidega ja ministri vastusega. Leian, et kuigi 27.08.2014 määruse nr 69 § 3 punktiga 6 kehtestati lisa 7 uues sõnastuses, kehtis nõue, et CE-kategooria eksamisõidukil peavad olema mitteblokeeruvad pidurid nii vedaval autol kui ka

² Punktis 5.2. on sätestatud muu hulgas, et CE kategooria eksamisõiduk on „kas poolhaagisautorong või C-kategooria eksamisõiduk koos vähemalt 7,5 m pikkuse haagisega; nii poolhaagisautorongi kui ka eksamisõiduki ja haagise lubatud täismass on vähemalt 20 000 kg, pikkus vähemalt 14 m, laius vähemalt 2,40 m ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h, sõidukil on mitteblokeeruvad pidurid, vähemalt kaheksakäiguline käigukast ja määruks (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik“. ELT L 403, 30.12.2006, lk 18—60.

³ Punkti 5.2.9. järgi peavad CE-kategooria sõidukite juhid muu hulgas oskama kasutada erinevaid pidurisüsteeme. ELT L237, 24/08/1991 lk 0001 – 0024.

haagisel, juba varem. Tulenevalt sellest, et liiklusseaduse § 2 punkti 9 järgi on ka haagis sõiduk, ei leia ma, et lisa 7 sõnastus, mis kehtis enne uue sõnastuse jõustumist 05.09.2014, oleks välistanud nõude, et CE-kategooria sõidukite puhul peavad nii vedaval autol kui ka haagisel olema mitteblokeeruvad pidurid.⁴

Nõustun ministri hinnanguga, et CE-kategooria eksamisõidukitele mitteblokeeruvate pidurite nõuet ei kehtestatud äkiliselt – nõude sätestas juba 29.07.2004 määruse nr 169 lisa 5 punkti 1 alapunkt 8. Sama määruse § 25 lg 4 ja ka lisa 5 juures märgitud täpsustus sätestasid nõude jõustumiseni üleminekuaja kuni 2013. aasta 30. septembrini, mis oli piisavalt pikk üleminekuajaks.

Mis puutub CE-kategooria eksamisõidukitele esitatavaid sisulisi nõudeid, siis pean märkima, et mul puudub pädevus neid hinnata. Samuti on minu pädevus piiratud Euroopa Liidu õigusest tuleneva regulatsiooni hindamisel.⁵

Kokkuvõttes ei tuvastanud ma, et majandus- ja kommunikatsiooniministri 21.06.2011 määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhil eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukile“ lisa 7 „Nõuded eksamisõidukile ja juhi varustusele“ sõnastuse muutmine majandus- ja taristuministri 27.08.2014 määruse nr 69 § 3 punktiga 6 oleks vastuolus põhiseadusega. Selle tõdemusega lõpetan ma Teie avalduse menetlemise.

Tänan Teid minu poole pöördumast.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Nele Parrest: 6938408. Hendrick.Rang@oiguskantsler.ee

⁴ Lisa 7, mis kehtis 12.01.2014 kuni 05.09.2014, sätestas muu hulgas, et CE-kategooria eksamisõiduk on „kas poolhaagis autorong või C-kategooria eksamisõiduk koos vähemalt 7,5 meetri pikkuse haagisega; sõidukil on mitteblokeeruvad pidurid, vähemalt kaheksakäiguline käigukast ja määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik“. Ka 21.06.2011 määruse nr 50 lisa 7 jõustumisest 01.07.2011 kuni 12.01.2014 kehtinud sõnastus oli sama. Samasuguses sõnastuses oli ka mitteblokeeruvate pidurite nõue CE-kategooria eksamisõidukitele majandus- ja kommunikatsiooniministri 29.07.2004 määruse nr 169 lisa 5 punkt 1 alapunktis 8, mis jõustus 15.08.2004.

⁵ Riigikohtu üldkogu otsus 3-4-1-1-05, p 49-50. Riigikohus leidis muu hulgas, et „õiguskantsler saab tegutseda üksnes seaduse alusel. Ei õiguskantsleri seadus ega põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seadus anna õiguskantslerile pädevust taotleda Riigikohtult seaduste kehtetuks tunnistamist põhjusel, et seadus on vastuolus Euroopa Liidu õigusega. [...]“.